

Hon- és népismeret

A beszéd fogyatékos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

6. évfolyam

Tantárgyi bevezető:

A hon- és népismeret tartalmazza a népünk kulturális örökségére leginkább jellemző sajátosságokat, nemzeti kultúránk nagy múltú elemeit, a magyar néphagyományt. Teret biztosít azoknak az élményszerű egyéni és közösségi tevékenységeknek, amelyek a család, az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza, a Kárpát-medence, a magyar nemzet és a Magyarországon élő népek megismeréséhez, megbecsüléséhez, velük való azonosuláshoz vezetnek. Segíti a közösségi, nemzeti azonosságtudat kialakítását. Megalapozza és áthatja a különböző tanítási területeket. Rendszerezett ismeretanyagként lehetőséget teremt a magyar népi kultúra értékeinek megismerésére, a különböző kultúrákat, a környezet értékeit megbecsülő és védő magatartás, illetve a szociális érzékenység kialakítására.

Általános célok, feladatok:

A beszéd fogyatékos tanulók felfedezik, hogy a nemzedékeken át létrehozott közösségi hagyomány összeköti őket a múlttal, és segít nekik eligazodni a jelenben. Felismerik, hogy az emberiség évezredek óta felhalmozódott tapasztalatai a legegyszerűbb és éppen ezért a legfontosabb mindennapi kérdésekre adott gyakorlati válaszok tárházai. Megértik, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltség része.

A tantárgy megalapozza a beszéd fogyatékos tanulók nemzeti önismeretét, nemzettudatát, a tevékeny hazaszeretetét. Tudatosítja a beszéd fogyatékos tanulóknál, hogy először minden népnek a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, hogy azután a nemzetiségek, a szomszéd és rokon népek, valamint a világ többi népének kultúráját, az egyetemes értékeket, a köztük lévő kölcsönhatást is megérthesse. Ösztönöz a szűkebb és tágabb szülőföld, a magyar nyelvterület és a Kárpát-medence hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, a még emlékezetből felidézhető vagy az élő néphagyományok gyűjtésére. Lehetőséget biztosít a „Határtalanul!” programban történő részvétel néprajzi megalapozásához. Bővíti a beszéd fogyatékos tanulók művelődéstörténeti ismereteit, erősíti a hagyományőrzést, kultúránk, nemzeti értékeink megbecsülését. Értékrendjével hozzájárul a

beszéd fogyatékos tanulók értelmi, érzelmi, etikai és esztétikai neveléséhez, a természettel való harmonikus kapcsolatuk kialakításához és a társadalomba való beilleszkedésükhöz.

A tanítás során – pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére.

A tananyag témakörei az ismeretek egymásra épülésével, rendszerben történő megjelenítésével lehetővé teszik, hogy a beszéd fogyatékos tanulók megismerjék, megértsék a hagyományos gazdálkodó életmód szemléletét, amely a természettel való harmonikus együttélésre alapult, valamint a polgári értékeken alapuló városi életforma sajátosságait is. Mintát kapnak a közösségi életforma működésére, az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség megvalósítható formáira. Részesei lehetnek a játékok segítségével történő nevelés folyamatának, amely életkori sajátosságaiknak megfelelően nyújt mintát a családon belüli szerepek, feladatkörök elsajátítására.

A tantárgy tanulási eredményeinek követésére a fejlesztő szöveges értékelés is alkalmazható a NAT-ban meghatározott szabályok szerint. Fontos szerepet kap az önértékelés, a társak értékelése, a csoportban történő reflektív értékelés, amelynek alapját képezi többek között az önálló ismeretsajátítás keretében végzett gyűjtőmunka, forráselemzés, illetve a kooperatív tevékenységekben való részvétel is.

Összegző értékelés a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelően alkalmazható (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) a témakörökhöz kapcsolódó ismeretek elsajátítását ellenőrző feladatsorok esetében, amelyek nem tanórán teljesítendő felmérések, hanem otthoni kutatómunkára, az ismeretek önálló alkalmazására épülő, a tanulási motivációt élnékvítő feladatok.

A beszéd fogyatékos tanulók sajátos nevelési igényei miatti specialítások a tantárgy vonatkozásában:

A hon- és népismeret tantárgy fontos szerepet játszik a beszéd fogyatékos tanulók ismeretszerzési - és feldolgozási képességének kialakításában és fejlesztésében. Szükséges, hogy a beszéd fogyatékos tanulók ismereteket szerezzenek saját emberi-társadalmi környezetükből, történetekből, képekből, a tömegkommunikációs eszközökből, egyszerű statisztikai adatokból, grafikonokból, diagramokból, tárgyi és szöveges forrásokból és más ismerethordozókból. Fontos, hogy ezeket az ismereteket egyre önállóbban értelmezzék, s belőlük következtetéseket tudjanak levonni tanári segítséggel. A tananyag-feldolgozás

folyamatában a beszéd fogyatékos tanulók sajátítsák el a sokoldalú információgyűjtés - és felhasználás képességét, a legfontosabb kézikönyvek, lexikonok, atlaszok használatát. Legyenek képesek a legfontosabb néprajzi fogalmak és kifejezések készség szintű alkalmazására. A különböző információk feldolgozása során legyenek képesek különbséget tenni tények és vélemények között, tanulják meg az információt kritikusan szemlélni, a történelmi-, társadalmi- és néprajzi jelenségek összefüggéseit tanári segítséggel megkeresni, e jelenségeket összehasonlítani. Konkrét ismeretekhez kapcsolódóan ismerjék fel a folyamatosság és a változások szerepét a múlt folyamataiban. Tudatosítsák, hogy a folyamatosságnak, az értékek megőrzésének nagy szerepe van a társadalom életében. A tananyagok feldolgozása során ismerjék meg azokat az alapvető elemzési, értelmezési szempontokat, módszereket, amelyek segítségével képesek lesznek kialakítani véleményüket folyamatokról, személyekről, helyzetekről, eseményekről, intézményekről. A hon- és népismeret tanításának-tanulásnak a beszéd fogyatékos tanulók szóbeli és írásos kifejezőképességének fejlesztésében is jelentős szerepe van. A beszéd fogyatékos tanulók szerezzenek gyakorlatot események rövid elbeszélésében. Tanuljanak meg írásban válaszolni írásbeli kérdésekre, vázlatot írni. Sajátítsák el a kulturált vita technikáit és szabályait. Legyenek képesek a másik fél véleményét is pontosan megérteni és figyelembe venni. A néprajzi események időben és térben játszódnak, a múlt hatékony ismerete nem alakulhat ki időbeli és térbeli tájékozódási képesség nélkül. Ennek gyakoroltatására szükség van. Az évszámok segítségével történő tájékozódó képesség fejlesztése mellett a tanulóknak el kell sajátítaniuk az idő tagolásának módszerét. A tanulóknak az eseményeket térben is el kell tudni helyezniük. Gyakorlatot kell szerezniük különböző méretarányú térképek olvasásában és annak megítélésében, hogy a földrajzi környezet hogyan hat egy-egy ország, térség fejlődésére.

A hon- és népismeret tanítása során fontos az anyanyelvi készségek intenzív fejlesztése:

- szóbeli és írásbeli közlés
- beszéd- és szövegértés készségei
- aktív és passzív szókincs gyarapítása
- passzív szókincs aktivizálási folyamatának gyorsítása.

Kiemelt feladat az ismeretek bővítésével kapcsolatos fogalomrendszer pontos kiépítése, a tudáselemek értő, értelmező összekapcsolása (a felfogás, a feldolgozás, alkalmazás) szintjének fejlesztésével.

Összesített óraszám táblázat évfolyamonként

Évfolyam	6.
Éves óraszám	34
Heti óraszám	1

Hon- és népismeret

A beszéd fogyatékos tanulók helyi tanterve a kerettanterv alapján készült

6. évfolyam

A hon- és népismeret tantárgy a régebbi korok – különös tekintettel a 19-20. század fordulójára – jellemző városi és falusi életet mutatja be, középpontba helyezve a mindennapi tevékenységeket, az ünnepi szokásokat, valamint ezek táji eltéréseit. Ennek a tanulási folyamatnak a lokális értékek megismerése ad keretet. A szülőföld honismereti, népismereti jellemzőiből kiindulva körvonalazódik a magyar népi kultúra sokszínű világa, majd ismét visszatér a szülőföldre. A tanév során megszerzett sokféle tudás és tapasztalat tükrön keresztül nyílik lehetőség a helyi értékek, hagyományok újbóli értelmezésére.

A tananyag épít az általános iskola korábbi évfolyamain tanult magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, valamint testnevelés tantárgyakban megjelenő népköltészet, népzene, népművészet és néptánc ismeretekre. A beszéd fogyatékos tanulók előzetes tudásának figyelembevételével bővíti tovább a népi kultúra területeit. A rendszerbe foglalt ismeretanyag támogatja a meglévő tudáselemek aktivizálását, az új ismeretek rögzítését.

A tananyag központi eleme a néphagyományok élményszerű megismerése, amelyben a beszéd fogyatékos tanulók cselekvő és alkotó módon vesznek részt, tapasztalati úton és személyes élményeken keresztül is jutnak el az elméleti ismeretekig, az összefüggések megértéséig. A tanulói munkaformák között kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportokban történő együttműködés. A pedagógusnak a tanulási folyamat koordinálása

mellett törekednie kell az önszabályozó tanulás kiépítésére, a belső motiváció növelésére, melyben fontos szerepet játszik a személyes érintettség. Ezért minden témakörben jelentős szerepe van a beszédfigyelmű tanulók saját tapasztalatainak, önálló gyűjtőmunkájának és az erre épülő tudásmegosztási gyakorlat erősítésének, a prezentációs készség fejlesztésének.

Egy-egy témakör komplex megismerése, élményszerű feldolgozása megvalósítható témahetek, tematikus hetek vagy projektnapok keretében is, amelyek lehetővé teszik az ismeretek többféle kontextusban történő vizsgálatát.

A tanév során legalább egy alkalommal ajánlott ellátogatni a helyi vagy a közelben elérhető tájházba vagy szabadtéri néprajzi múzeumba, hogy a tanulók autentikus környezetben találkozzanak a tárgyi kultúrával, és külső szakértői tudás igénybevételével részt vehessenek múzeumpedagógiai foglalkozáson.

A hon- és népismeret tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A beszédfigyelmű tanuló egyéni tanulási utakon, belső motivációval, önszabályozó stratégiák alkalmazásával és képességeinek leginkább megfelelő módszerekkel jut el a nemzeti múlt, a szülőföld értékeinek megismeréséhez, a hagyományos népi élet és a népszokások megismeréséhez, a táji jellegzetességek felfedezéséhez. Az aktív tanulást önállóan, tanári irányítással valamint másokkal is együttműködve alkalmazza céljai megvalósítása érdekében. Tanári iránymutatással, segítséggel képes a hiteles források feldolgozására, a lényegkiemelésre. Mások véleményének, egyéni tapasztalatainak megismerésével fejlődik vitakultúrája, hálózati csoportos tanulási képessége.

A beszédfigyelmű tanulót – önmaga erősségeinek és nehézségeinek megismerésén finoman, de folyamatosan dolgozva, sokféle megismerési-tanulási utat megmutatva – segítsük a számára leghatékonyabb tanulási formák felismeréséhez. Végül egy belső motivációval rendelkező, önreflexióra képes önálló tanulási potenciálhoz juttatjuk, mely a mai információalapú társadalomban elengedhetetlen élethosszig való tanulás alapjává válik. A tanulási folyamatok nehezítettség és „energiaigényessége” miatt kiemelten kell figyelni a beszédfigyelmű tanuló motivációjának fenntartására, az érdeklődésére számot tartó tanulási célok megválasztására.

A kommunikációs kompetenciák: A beszédfigyelő tanuló saját tapasztalatainak megosztása, önállóan vagy tanári irányítással gyűjtött információinak közvetítése, vitahelyzetekben való megszólalása, érvelése során beszédállapotának és egyéni képességeinek, valamint kommunikációs helyzetnek megfelelően alkalmazza anyanyelvi kompetenciáit, tanult viselkedési mintáit. Az információcsere változatos területeken valósulhat meg, a hagyományos auditív és vizuális csatornák mellett a digitális lehetőségek alkalmazásával. Kommunikációközpontú helyzetgyakorlatokban, játéksituációkban (színjátékszerű népszokások, köszöntők, mondák, mesék, népdalok, népi játékok, mondókák) igyekszik alkalmazni az elsajátított kötött nyelvi formájú és improvizatív szövegeket.

A verbális kommunikáció fejlesztése számukra életen át tartó program. A kommunikációs partner megértése, a szókincs és a grammatika, valamint a jelentéshez való hozzáférés szempontjából éppen úgy fejlesztésre szorul, mint a kifejező beszéd. A szaktárgyak tanulásában gyakran nehezíti a beszédfigyelő tanulók helyzetét a rugalmatlan nyelvhasználat, ami nem alkalmazkodik az adott szituációhoz, tartalomhoz. Az egyes szaktárgyak speciális kifejezései és fordulatai nem épülnek be automatikusan a beszédbe, ezeket külön-külön szükséges gyakorolni.

A digitális kompetenciák: A beszédfigyelő tanuló információk gyűjtéséhez és tanári irányítással történő rendszerezéséhez a könyvtári dokumentumok mellett forrásként tanári segítséggel használja az elektronikusan elérhető szakirodalmat, képgyűjteményeket (múzeumok online adatbázisait). Digitális kompetenciáit változatos helyzetekben és szerepekben, tanári irányítással vagy önállóan és másokkal is együttműködve, céljai megvalósítása érdekében igyekszik alkalmazni. Törekszik arra, hogy egyéni képességeinek megfelelően a digitális kultúra tantárgy keretében elsajátított ismereteit felhasználva mutassa be a választott témát.

A beszédfigyelő tanulóknál alapproblémát jelent a verbális információk szűrése, válogatása, feldolgozása, megértése vagy éppen létrehozása. Különös gondot kell fordítani arra, hogy az információözből a beszédfigyelő tanuló képes legyen a szükséges információk kiszűrésére, rendszerezésére, más információkkal való összevetésére, és az érvényes, valamint az álinformációk elkülönítésére. Fokozottan kell ügyelni – és később megtanítani –, hogy a beszédfigyelő tanuló csak olyan és annyi információt gyűjtsön, amit nyelvi készségei, érzelmi és értelmi fejlődése aktuális szintjén képes feldolgozni, megérteni és alkalmazni.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A beszédfigyelmű tanuló elsajátítja a hon- és népismeret alapfogalmait; információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve vagy tanári irányítással megadott szempontok alapján rendszerez. Tanári irányítással összehasonlítja a természeti környezet által meghatározott életmódbeli különbségeket, a közösségi szerepeket, a kölcsönös segítségnyújtáson alapuló társas munkavégzés jelenségeit, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg.

A beszédfigyelmű tanulók írott vagy beszélt nyelv feldolgozásakor nehezen találják meg a különböző mondatok között rejlő összefüggéseket. A metaforikus gondolkodás sem az erősségük. Nyelvi kifejezőképességük fejlesztésére azért is szükség van, hogy a belső képekből származó önálló gondolataikat minél teljesebb formában közölhessék.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A beszédfigyelmű tanuló érveit, gondolatait, véleményét szabadon kifejti, ugyanakkor nyitott a pedagógus útmutatásaira, társai észrevételeire, amelyek hatására álláspontját rugalmasan kezeli, korábbi döntéseit felülbírálja, módosítja. Fejlődik, alakul az önismerete-énképe, nyitottá válik a másik ember élethelyzete iránt. A társas tanulás folyamatában együttműködve gyűjt információkat, elemez forrásszövegeket megadott szempontok alapján tanári irányítással, igyekszik bemutatókat készíteni, megosztja véleményét, érvel álláspontja mellett. Aktívan részt vesz a köszöntők vagy színjátékszerű népszokások élményszerű elsajátításában, bemutatásában.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A beszédfigyelmű tanuló megtanulja értékékként kezelni, hogy saját gondolatai kifejezését és mások véleményének befogadását sokféle szempont alapján tudja megvalósítani. Önállóan és a társaival történő együttműködés során tanári útmutatás alapjánalkotója lesz a felfedezett lokális értékeket bemutató leírásoknak, képi illusztrációknak, maketteknek. Kreatív alkotásokat tud létrehozni, valamint alkalmazza a művészi önkifejezés elemeit a tanult népművészeti motívumok és alkotások segítségével a szülőföld értékeinek megőrzése során. Az elsajátított köszöntők, dramatikus népszokások, népdalok, népi játékok megjelenítésében törekszik a hagyományhű előadásmód megtartására.

Az alkotás személyiségfejlesztő hatása mellett akadálymentes kifejezési csatornát jelent a beszédfigyelmű tanuló számára. A művészeti alkotás során jelentkező „flow élmény” segít a kialakult belső feszültségek oldásában, az érzelmi terhelés elengedésében.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A beszéd fogyatékos tanuló nyitottá válik a foglalkozások, mesterségek megismerésére, a munkavégzésben rejlő fejlődési folyamatok, az alkotó tevékenység személyiségfejlesztő hatásának felismerésére. Fejleszti kreativitását, képzeletét, problémamegoldó és mérlegelő gondolkodását a megismert hagyományos munkafolyamatok saját korának munkafolyamataival történő összehasonlító elemzése során. A beszéd fogyatékos tanuló felelősséget érez munkavégzésének eredményéért és minőségéért, értékesnek tartja a másokkal való együttműködést.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakör neve	Óraszám
Az én világom	6
Találkozás a múlttal	20
Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	8
Összes óraszám:	34

6. évfolyam

Témakör	Az én világom	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A családdal kapcsolatos ismeretek, élmények. Alsó tagozatos olvasmányok a családról. A lakóhellyel kapcsolatos ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszéd fogyatékos tanuló: – megtapasztalja a legszűkebb közösséghez, a családhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését; – megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	A beszéd fogyatékos tanuló: - nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására; - megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait; - közös vagy önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok közös tanulmányozásával törekszik bemutatni szülőföldje hagyományos értékeit.
- Családi történetek, családfa - Szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések - Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái - A település jellegzetes mesterségei - A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai	- A családtagok, a közösség emberi értékei iránti érzékenység fejlesztése - Hagyományos szerepek megismertetése a családban - A nemzedékek közötti távolság csökkentése - Ok-okozat összefüggések felismertetése - Kommunikációs készség fejlesztése - Az önálló ismeretszerzés erősítése - Az önálló ismeretszerzésben való jártasság növelése - Ismeretek megosztási készségének fejlesztése - Véleményalkotás gyakorlatának erősítése	
Kulcsfogalmak / fogalmak	család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság	

Témakör	Találkozás a múlttal	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az én világom. Családismeret. Családtörténet. Az alsó tagozaton (ének-zene, magyar nyelv és irodalom, környezetismeret órák), előforduló hon- és népismereti tartalmak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A beszéd fogyatékos tanuló: – érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet – törekszik érvekkel alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelvének követése. – megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására. – tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében; – a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	
A paraszti háztartás – A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házainak külső jellegzetességei, táji különbségei – A konyha és az ételkészítés eszközei – A szoba berendezése, bútorzata – A családon belüli munkamegosztás Ünnepek, jeles napok – A keresztény ünnepek a népi hagyományokban – Őszi jeles napok, ünnepek – Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű	– Az egymásra utaltság, a közösen végzett munka jelentőségének megismerése – A lakókörnyezet funkciójának megértése – Mesterségek megismerése nyomán a fizikai munka megbecsülése, értékelése – Ok-okozat összefüggések felismertetése – Kommunikációs	

A beszéd fogyatékos tanuló:

- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására;
- tanári segítséggel ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő

szokások – Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások – Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai – Májusfaállítás, pünkösdi szokások – Szent Iván - napi szokások, nyári jeles napok, – A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben – Keresztelő, népi játékok, gyerekklakodalom – Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai – A lakodalom, lakodalmi szokások Életmód – A társas munkák és gazdasági, társadalmi jelentőségük – A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok – Hétköznapi és ünnepi viselet – Hagományos paraszti ételek – A népi táplálkozás jellemzői – A gazdálkodó ember legfontosabb munkái – Gyermekjátékok – A városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században	készség fejlesztése – Az önálló ismeretszerzés erősítése – A környezettudatos szemlélet fejlesztése – Az életmódot befolyásoló természeti tényezők megismerésének bővítése – A változások felismerésének erősítése – A szerepbe lépés képességének fejlesztése	életmódja között; – tanári irányítással megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére; – szöveges és képi források, digitalizált archívumok megadott szempontok szerint történő közös elemzése, feldolgozása alapján igyekszik képességeihez mérten önálló előadásokat létrehozni, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat; – meghatározott helyzetekben törekszik önálló véleményt alkotni, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni.
Kulcsfogalmak / fogalmak	• jurta, veremház, egysejtű ház, többszattú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás; • ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsöske, regölés, aprószentek napi vesszőzés,	

	háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösddőlés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyerekalakodalm, leányélet, legényélet, lakodalm; • szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gaty, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtos nap, • kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelő
--	--

Témakör	Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Előző témakörök.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A beszédfigyelmű tanuló: – közös vagy önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok közös tanulmányozása nyomán megadott szempontok alapján be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit; – helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre; – nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
Ismeretek	Fejlesztési feladatok	A beszédfigyelmű tanuló: – meglatja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között – életkorának és
– Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében – Dunántúl, Felföld, Alföld és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői – Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi	– A nemzeti identitástudat erősítése – A magyar népszokások, hagyományok, mint kulturális értékek megismertetése – Az önálló ismeretszerzés támogatása	

jellemzői – A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken – A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai – Természeti kincseink, az épített környezet értékei – A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban – A hungarikumok	– Ismeretek megosztási készségének fejlesztése – Véleményalkotás gyakorlatának erősítése	képességeinek megfelelő önálló alkotás keretében törekszik megjeleníteni a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat; – tiszteletben tartja más kultúrák értékeit.
Kulcsfogalmak / fogalmak	néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség	

A fejlesztés várt eredményei a 6 évfolyam végén:

- megismeri a legszűkebb közösséghez, a családdhoz, a lokális közösséghez való tartozás érzését
- megismeri a közvetlen környezetében található helyi értékeket, felhasználva a digitálisan elérhető adatbázisokat is
- nyitottá válik a családi és közösségi értékek befogadására
- megbecsüli szűkebb lakókörnyezetének épített örökségét, természeti értékeit, helyi hagyományait
- közös vagy önálló néprajzi gyűjtés nyomán, digitális archívumok közös tanulmányozásával törekszik bemutatni szülőföldje hagyományos értékeit
- érdeklődő attitűdjével erősíti a nemzedékek közötti párbeszédet
- törekszik érvekkel alátámasztani, hogy a természet kínálta lehetőségek felhasználásának elsődleges szempontja a szükségletek kielégítése, a mértéktartás alapelvének követése
- megismeri a gazdálkodó életmódra jellemző újrahasznosítás elvét, és saját életében is törekszik ennek megvalósítására
- tevékenyen részt vesz a kooperatív csoportmunkában zajló együttműködő alkotási folyamatban, digitális források közös elemzésében
- a feladatok vállalásánál mérlegel, hogy melyek felelnek meg legjobban személyiségének, többféle intelligenciájának

- megbecsüli az idősebb családtagok tudását, nyitott a korábbi nemzedékek életmódjának, normarendszerének megismerésére, elfogadására
- tanári segítséggel ok-okozati összefüggést állapít meg az eltérő természeti környezet és a különböző tájakon élő emberek eltérő életmódja között
- megállapításaiban rámutat a néphagyományok közösségformáló, közösségmegtartó erejére
- szöveges és képi források, digitalizált archívumok megadott szempontok szerint történő közös elemzése, feldolgozása alapján igyekszik képességeihez mérten önálló előadásokat létrehozni, csoportos szerepjáték során reprodukálja a megismert szokásokat
- meghatározott helyzetekben törekszik önálló véleményt alkotni, a társak véleményének meghallgatását követően álláspontját felül tudja bírálni, döntéseit át tudja értékelni
- közös vagy önálló néprajzi gyűjtés segítségével, digitális archívumok közös tanulmányozása nyomán megadott szempontok alapján be tudja mutatni a néprajzi tájak jellemzőit
- helyszínekhez kötött példákat tud mondani hazánk természeti értékeire, épített örökségekre
- nyitottá válik a hazánkban élő nemzetiségek kultúrája iránt
- meglátja az összefüggést a szülőföldhöz kötődés kialakulása és a lokális értékek megismerése között
- életkorának és képességeinek megfelelő önálló alkotás keretében törekszik megjeleníteni a magyar tudomány és kultúra eredményeit, a hungarikumokat
- tiszteletben tartja más kultúrák értékeit